

Тема 15. РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ПОВ'ЯЗАНИХ СТОРІН

Визначення та стосунки пов'язаних сторін. Операції з пов'язаними сторонами. Розкриття інформації про стосунки та операції з пов'язаними сторонами.

МСБО 24 «РОЗКРИТТЯ ІНФОРМАЦІЇ ЩОДО ПОВ'ЯЗАНИХ СТОРІН»

Мета. Оцінка стосунків пов'язаних сторін, а також пояснення вимог щодо розкриття інформації про зв'язані сторони й операції між ними.

Сфера застосування

МСБО 24 застосовується для визначення:

- існування відносин між пов'язаними сторонами й операцій між ними;
- наявності зустрічної заборгованості між компанією і пов'язаними з нею сторонами;
- необхідності розкривати інформацію про згадані вище обставини;
- складу інформації, що підлягає розкриттю.

МСБО 24 вимагає розкриття інформації у власній фінансовій звітності інвестора, що має дочірню або асоційовану компанію або спільне підприємство.

	<p>Пов'язаними вважаються сторони, якщо одна сторона має можливість контролювати іншу або здійснювати суттєвий вплив на прийняття фінансових операційних рішень іншою стороною.</p> <p>Операції між пов'язаними сторонами – це обмін ресурсів або зобов'язань між пов'язаними сторонами, незалежно від стягнення плати.</p> <p>Контроль – можливість формувати фінансову виробничу політику компанії у своїх власних інтересах.</p> <p>Спільний контроль – це зафіксований договором розподіл прав контролю.</p> <p>Суттєвий вплив – участь у прийнятті рішень у сфері фінансової виробничої політики компанії, без права контролю за цією політикою.</p> <p>Суттєвий вплив може здійснюватися різними шляхами:</p> <ul style="list-style-type: none"> – через представництво в раді директорів; – шляхом участі в процесі розробки політики; – стотні операції всередині компанії; – взаємобмін управлінським персоналом; – залежність від технічної інформації. <p>Суттєвий вплив може досягатися шляхом часткового володіння, визначатися статутом або угодою.</p>
<p>Приклади пов'язаних сторін</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сторони, що безпосередньо або опосередковано: <ul style="list-style-type: none"> – контролюють; – підконтрольні; – знаходяться під загальним контролем; – суттєво впливають; або – здійснюють спільний контроль над компанією. 2. Асоційовані компанії (відповідно до МСБО 28). 3. Учасники спільного підприємства (згідно МСБО 31) 4. Вищі керівники (тобто особи, уповноважені відповідально за планування, керування і контроль діяльності компанії, що звітує), включаючи членів правління (директорів). 5. Близькородичні (1) або (4), що, як очікується, можуть впливати на цю особу або знаходитися під її впливом, у тому числі законний або цивільний чоловік, жінка, діти й утриманці (у тому числі діти й утриманці дружини). 6. Компанії контролювані, спільно контролювані або що знаходяться під суттєвим впливом осіб, зазначених у (4) або (5), або в яких ці особи мають пакети акцій, що забезпечують стотне право голосу. 7. Програми винагород після закінчення трудової діяльності для працівників.
<p>Сторони, що не вважаються пов'язаними</p>	<p>Дві компанії, виходячи тільки з того, що до складу їхніх правлінь або вищого керівництва входить та сама особа за винятком випадків, коли такий керівник:</p> <ul style="list-style-type: none"> – може безпосередньо або разом з іншими особами контролювати або суттєво впливати на обидві компанії; або – має у своєму розпорядженні пакет акцій, що забезпечує переважне право голосу в обох компаніях.

	<p>Два учасники спільного підприємства, виходячи тільки з того, що вони здійснюють спільний контроль над СП.</p> <p>Організації, що представляють фінансові ресурси, профспілки, комунальні підприємства, державні установи й організації, у процесі звичайної роботи з компанією (навіть якщо вони можуть обмежувати господарську діяльність).</p> <p>Окремий покупець, постачальник, сторона, що надає пільгове право за договором про франчайз, розповсюджувач, тощо, з яким компанія провадить угоду на велику суму в результат цього виникає економічна залежність.</p>
<p>Питання, що стосуються пов'язаних сторін</p>	<p><i>Вплив на компанію, що зв'язує</i></p> <p>Відносини між пов'язаними сторонами – звичайне явище в бізнесі. Відносини з пов'язаними сторонами можуть впливати на фінансове становище і результати діяльності компанії, що зв'язує.</p> <p>Здійснення операцій, що не пов'язані з сторонами не стали б проводити. Здійснення операцій на суми, що відрізняються від сум аналогічних операцій з не пов'язаними сторонами.</p> <p>Навіть якщо операції з пов'язаними сторонами не відбуваються, сам факт існування зв'язку може вплинути на операції з іншими, не пов'язаними сторонами.</p> <p><i>Передача ресурсів</i></p> <p>Визначення в об'єкті передачі ресурсів, як правило базується на договірній ціні.</p> <p>Пов'язані сторони можуть використовувати наступні методи ціноутворення:</p> <ul style="list-style-type: none"> Метод порівняльно неконтрольованої ціни (ціна подібна ціні для не пов'язаних сторін); Метод ціни перепродажу (ціна перепродажу зменшується на маржу для покриття збитків і одержання необхідного прибутку); Метод «собою вартість плюс» (до собівартості постачальника додається відповідна розрахункова націнка); Метод безкоштовно передачі.
<p>Розкриття інформації</p>	<p><i>Приклади</i></p> <p>Ситуації, коли операції між пов'язаними сторонами потребують розкриття:</p> <ul style="list-style-type: none"> • закупівлі та продаж товарів, майна й інших активів; • надання або одержання послуг; • договори оренди; • передача досліджень і розробок; • ліцензійні угоди; • фінанси (у тому числі кредити і часткові внески); • гарантії і застави; <p>контракти керування.</p> <p><i>Вимоги щодо розкриття інформації</i></p> <p>1. При наявності контролю інформація про відносини між пов'язаними сторонами повинна бути розкрита незалежно від того, чи провадилися операції між ними, наприклад, між материнською і дочірньою компаніями.</p> <p>Найменування материнської компанії підприємства – або сторони, що його контролює. Щоб користувач фінансової звітності одержав можливість сформулювати уявлення про вплив операцій між пов'язаними сторонами.</p> <p>2. За наявності операцій між пов'язаними сторонами необхідно розкривати інформацію про характер відносин між ними, а також про типи операцій та їх складових елементів, суттєвих для розуміння фінансової звітності. Мінімальна інформація, що потребує розкриття:</p> <ul style="list-style-type: none"> • сума операцій; • суми статей, що підлягають погашенню, включаючи умови погашення і дані про гарантії; • цінову політику; • резерви на покриття сумнівної заборгованості і витрати, пов'язані з безнадійною і сумнівною заборгованістю. • інформацію необхідно розкривати в обов'язковий, достатньому для розуміння характеру операцій.

	<p>Зазначена інформація повинна розкриватися окремо по наступних пов'язаних сторонах:</p> <ul style="list-style-type: none"> – материнська компанія; – дочірні компанії; – асоційовані компанії; – спільні підприємства; – ключовий управлінський персонал; <p>У тому числі операції між управлінським персоналом компанії групи, наприклад, гонорари члена правління однієї з компаній, отримані в інших компаніях групи.</p> <ul style="list-style-type: none"> – сторони, що здійснюють спільний контроль над компанією або, що мають на неї суттєвий вплив; – інші. <p>Необхідно навести основні дані про систему винагороди ключового управлінського персоналу, як по сукупності, так і у розрізі наступних статей:</p> <ul style="list-style-type: none"> – поточні винагороди працівникам; – винагороди після закінчення трудової діяльності; – інші довгострокові винагороди; – припинення винагород; □ – винагороди, що виплачують частковими інструментами.
	<p>Розкриття по сукупності □</p> <p>Подібні статті можуть розкриватися по сукупності за винятком випадків, коли окреме розкриття інформації необхідне для розуміння користувачем наслідків операцій між зв'язаними сторонами</p>

Приклад

Корпорація «Префект» готує свою фінансову звітність відповідно до МСФЗ. Виникла проблема з розкриттям у фінансовій звітності інформації про пов'язані сторони. Маємо наступну інформацію.

1) Два найбільших акціонери «Префект» – Компанія «Преміум» володіє 40% акцій, і г-н Прутків, володіє 15% акцій. Він же є акціонером «Преміум», якому належить 80% акцій. Жоден інший акціонер не володіє більш ніж 2% акцій.

2) Корпорація «Префект» має кілька багатопрофільних компаній, що здійснюють торгівлю і надання послуг як зовнішнім замовникам так і між собою. Виручка від торговельних операцій усередині групи складає за період 5млн.грн. Між собою підприємства, що входять у корпорації, здійснюють операції за звичайними цінами, тільки автопослуги здійснюються з 10% надбавкою до собівартості, хоча для зовнішніх замовників націнка 25%. Загальний дохід групи за минулий фінансовий рік склав 80 млн. грн.

3) Фірмі «Тесля» переданий у фінансову оренду цех по виготовленню столярних виробів, орендні платежі встановлені на 30% нижче вартості подібних послуг. Сума орендних платежів склала 30000 грн. Комунальні послуги фірми оплачуються за рахунок основного підприємства корпорації, на території якого знаходиться фірма. Фірма реалізує корпорації столярні вироби. Вартість реалізації на 20% перевищує звичайну ціну покупки таких виробів. Сума закупівлі в звітному році склала 200 тис. грн. Основний засновник фірми «Тесля» – син генерального директора одного з підприємств що входить у групу.

4) Нещодавно корпорація «Префект» підписала договір про надання юридичних послуг, вартість якого складає 100 тис. грн. за рік, з компанією «Адвокати+», працівником якої є дружина фінансового директора. Договір був укладений за результатами тендера.

Завдання: Розкрити інформацію у відповідності з МСБО 24.